

Дело C-712/19**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

24 септември 2019 г.

Запитваща юрисдикция:

Tribunal Supremo (Испания)

Дата на акта за преюдициално запитване:

16 юли 2019 г.

Жалбоподател:

Novo Banco S.A.

Отвeтник:

Junta de Andalucía

Предмет на главното производство

Касационна жалба, подадена от NOVO BANCO, S.A. (предишна фирма Banco Espirito Santo, S.A., клон в Испания) срещу решение от 27 февруари de 2017 г. на Sala de lo Contencioso-Administrativo del Tribunal Superior de Justicia de Andalucía (административно отделение на Висшия съд на Андалусия, Испания) относно съвместимостта на член 6 от Ley 11/2010, de 3 de diciembre, de medidas fiscales para la reducción del déficit público y para la sostenibilidad (Закон 11/2010 от 3 декември 2010 г. за данъчни мерки за намаляване на публичния дефицит и за устойчивост) — който урежда данъка върху депозитите на клиенти на кредитните институции в Андалусия (наричан по-нататък „ДДКИА“) — с членове 49, 56 и 63 от Договора за функционирането на Европейския съюз (наричан по-нататък „ДФЕС“) и с член 401 и член 135, параграф 1, буква г) от Директива 2006/112/ЕО на Съвета от 28 ноември 2006 година относно общата система на данъка върху добавената стойност (наричана по-нататък „Директивата за ДДС“).

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

Запитващата юрисдикция отправя на основание член 267 ДФЕС два преюдициални въпроса. С първия моли да се определи дали ДДКИА противоречи на членове 49, 56 и 63 ДФЕС, отнасящи се до свободата на установяване, свободното предоставяне на услуги и свободното движение на капитали, като се има предвид, че предоставя данъчни предимства на банките, за които се прилага, ако седалището им е в Автономна област Андалусия, или в зависимост от броя на офисите им в посочената автономна област или от заемите и инвестициите, предназначени за проекти на същата. С втория въпрос се искат разяснения относно това дали ДДКИА може да бъде окачествен като непряк данък, въпреки че Закон 11/2010 го приема за пряк, и дали в случай че може да бъде окачествен като непряк, е съвместим с Директивата за ДДС с оглед на предвиденото в член 401 и член 135, параграф 1, буква г).

Преюдициални въпроси

- 1) Трябва ли членове 49, 56 и 63 ДФЕС, които гарантират съответно свободата на установяване, свободното предоставяне на услуги и свободното движение на капитали, да се тълкуват в смисъл, че не допускат по-специално система на приспадания като предвидената за ДДКИА в член 6, параграф 7, точки 2 и 3 от Закон 11/2010 от 3 декември 2010 г. на Автономна област Андалусия за данъчни мерки за намаляване на публичния дефицит и за устойчивост?
- 2) Трябва ли, с оглед на предвиденото в член 401 и член 135, параграф 1, буква г) от Директивата за ДДС, данъкът върху депозитите на клиенти на кредитните институции в Андалусия (ДДКИА) да се окачестви като непряк данък, въпреки че посоченият член 6, параграф 2 от Закон 11/2010 на Автономна област Андалусия го приема за пряк?

Посочени разпоредби от правото на Съюза

Право на Европейския съюз

Членове 49, 56, 63 и 267 от Договора за функционирането на Европейския съюз

Директива 88/361/ЕИО на Съвета от 24 юни 1988 година за прилагане на член 67 от Договора (ОВ L 178, 1998 г., стр. 5; Специално издание на български език, 2007 г., глава 10, том 1, стр. 10)

Член 401 и член 135, параграф 1, буква г) от Директива 2006/112/ЕО на Съвета от 28 ноември 2006 г. относно общата система на данъка върху

добавената стойност (ОВ L 347, 2006 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 9, том 3, стр. 7)

Практика на Съда на Европейския съюз

Решение от 18 юли 2007 г., Оу АА (С-231/05, ЕУ:С:2007:439)

Решение от 17 ноември 2009 г., Presidente del Consiglio dei Ministri (С-169/08, ЕУ:С:2009:709)

Решение от 1 юли 2010 г., Dijkman и Dijkman-Lavaleije (С-233/09, ЕУ:С:2010:397)

Решение от 6 юни 2000 г., Verkooijen (С-35/98, ЕУ:С:2000:294)

Решение от 7 септември 2004 г., Manninen (С-319/02, ЕУ:С:2004:484), точка 22 и сл.

Решение от 25 октомври 2012 г., Комисия/Белгия (С-387/11, ЕУ:С:2012:670)

Посочени разпоредби от националното право

Член 6 от Закон 11/2010 от 3 декември 2010 г. за данъчни мерки за намаляване на публичния дефицит и за устойчивост (ВОЕ бр. 314 от 27 декември 2010 г.)

Кратко представяне на фактите и на главното производство

- 1 Вж. точката относно предмета на главното производство.

Основни твърдения на страните в главното производство

- 2 Жалбоподателят Novo Banco S.A. твърди, че са нарушени следните разпоредби от правото на Европейския съюз:

– Членове 49 и 56 ДФЕС относно свободата на установяване и свободното предоставяне на услуги

Поддържа, че е възможно съдържащата се в член 6 от Закон 11/2010 правната уредба на ДДКИА, която предвижда общи и специфични приспадания от размера на данъка (параграф 7, точки 2 и 3), да засяга посочените основни свободи, тъй като:

- i) с уредбата на общите приспадания се въвежда различно третиране на институциите, които са местни лица за Андалусия, и на тези, които не са такива, поставящо последните в неблагоприятно положение, тъй

като се предвижда приспадане от данъка, когато седалището или на общите служби се намират в Андалусия, и по този начин се засяга свободата на установяване, и

- ii) тази правна уредба предвижда уредба особени приспадания, свързани с интересите на областта и особеностите на кредитни институции като спестовните каси и кредитните кооперации, установени почти единствено в областта, което на практика поражда дискриминация, що се отнася до положението на кредитните институции, в зависимост от връзката им с интересите на Автономна област Андалусия. В подкрепа на тезата си посочва решения на Съда на Европейския съюз от 18 юли 2007 г., Оу АА (C-231/05, EU:C:2007:439) и от 17 ноември 2009 г., Presidente del Consiglio dei Ministri (C-169/08, EU:C:2009:709). Такова различно третиране ограничава упражняването на свободата на установяване на дружества със седалища в други държави — членки на Европейския съюз, или в други автономни области на Кралство Испания и същевременно представлява пречка за свободното предоставяне на услуги.

– Освен това жалбоподателят твърди, че същите изводи могат да се направят въз основа на официално уведомително писмо № 2011/4057 на Европейската комисия, нотифицирано на Испания на 28 февруари 2012 г. и засягащо данъка върху депозитите на Автономни области Естремадура и Андалусия, където се посочва: „[...] възможно е да налице неизпълнение на задълженията Испания по членове 49, 56 и 63ДФЕС и членове 31, 36 и 40 от Споразумението за ЕИП, тъй като законодателството на някои от нейните области (Автономна област Андалусия и Автономна област Естремадура) предоставя данъчни предимства на банките, за които се прилага, ако седалищата им се намират в автономната област, или в зависимост от броя на офисите им в автономната област или от предназначенията за проекти на автономната област заеми и инвестиции“.

– Член 1 от Директива 88/361/ЕИО на Съвета от 24 юни 1998 година за прилагане на член 67 от Договора (свободно движение на капитали) и член 63ДФЕС, отнасящ се до свободното движение на капитали

Жалбоподателят поддържа, че правната уредба на ДДКИА може да повлияе върху свободата на кредитните институции при вземането на решения за какво да отредят депозитите, набрани в Андалусия, и върху решенията на инвеститорите да инвестират спестяванията си. Изтъква, че въвеждането на разлики в данъчното облагане в зависимост от седалището на кредитната институция или от мястото на инвестицията е пречка за свободното движение на капитали и в тази връзка цитира решение на Съда от 1 юли 2010 г., Dijkman и Dijkman-Lavaleije (C-233/09, EU:C:2010:397). Напомня, че в самите мотиви към закона, уреждащ ДДКИА, изрично се посочва, че целта му е да се пресече ендемичния проблем с изтичане на спестяванията, пред който е изправена Андалусия. Според него прилагането на практика на

ДДКИА изкривява управленските решения на кредитните институции, които ще се стремят да преместят търговската си дейност на територии, за които не се прилага този данък, или да я основат на продукти, които не се облагат с него.

– Член 401 и член 135, параграф 1, буква г) от Директивата за ДДС

Жалбоподателят твърди, че в обжалваното съдебно решение ДДКИА е квалифициран като пряк данък, а той не може да е такъв, тъй като основание за налагането му са извършвани от предприятия сделки, в случая икономически транзакции, също като при ДДС по-конкретно върху доставките на финансови услуги. Поддържа, че двата данъка са налагат за едно и също нещо, и оспорва това, което е прието в обжалваното съдебно решение, че се облага икономическият капацитет, произтичащ от пасивна банкова операция (набиране на депозити), за да бъде ДДКИА дефиниран така, че да се изключи възможността да е идентичен с ДДС, особено когато с ДДКИА се облага сделка, която съгласно буквата на закона подлежи на облагане с ДДС, но е освободена. Твърди също така, че приетото в посоченото съдебно решение, че с ДДКИА се облага потенциалният доход, който се предполага, че ще бъде получен от набраните депозити като фактор за генериране на доходи, съдържа противоречие, като се има предвид, че икономическият капацитет, произтичащ от финансовата дейност със средствата, набрани чрез депозити, се облага именно с корпоративен данък или с данък върху икономическата дейност.

- 3 От своя страна Junta de Andalucía поддържа, че ДДКИА е пряк данък, който не се налага върху икономическите транзакции на кредитните институции и следователно няма отношение към гражданството на вложителите. Според него става въпрос за данък върху потенциалния доход, който се предполага, че ще бъде получен от депозитите, набрани от кредитните институции, които са фактически установени на територията на автономната област, тъй като на тази територия се намира седалището им или просто имат банкови клонове, независимо дали става въпрос за андалуски кредитни институции, за испански кредитни институции или за кредитни институции от други автономни области или дори от друга държава членка. В подкрепа на доводите си цитира решения на Съда от 7 септември 2004 г., Manninen (C-319/02, EU:C:2004:484), точки 22 и сл. и от 25 октомври 2012 г., Комисия/Белгия (C-387/11, EU:C:2012:670).

Твърди, че съгласно практиката на Съда на Европейския съюз крайната цел на принципа на свободно движение е да се защити вътрешният пазар, което в данъчната област забранява по-специално въвеждането на мерки, фрагментиращи този пазар чрез установяване на различия между местни и чуждестранни лица без да това да е надлежно обосновано. Твърди, че поради това автономните области могат да въведат данъци или данъчни мерки стига те да не противоречат на свободата на движение, което ще е така, ако не само създават пречка за свободното движение, но и също така не могат да

бъдат обосновани или, ако могат да бъдат обосновани, са непропорционални спрямо целта си.

Junta de Andalucía счита, че поради това трябва първо да се определи дали мярка като въведената с член 6, параграф 7, точки 2 и 3 от Закон 11/2010, която позволява данъчната тежест, произтичаща от въведен от автономната област данък, да се намали чрез извършване на инвестиции в самата автономна област, създава пречка за свободното движение, в случая на капитали, или реално се отразява на местоустановяването на предприятията и така нарушава свободата на установяване. Ако се констатира такова наличие на пречка или ограничение, трябва да се прецени дали съществува обосновка, валидираща мярката, и освен това дали последната е пропорционална.

Поддържа, че като се има предвид изложеното по-горе, може да се приеме, че е изключено ДДКИА да представлява пречка за свободата на движение, най-вече тъй като се него не се облагат сделки, а размерът на депозитите, набрани от данъчно задължените лица, така че не е мярка, която може да засегне свободното движение на капитали. Добавя, че при всяко положение приспаданията по член 6, параграф 7, точки 2 и 3 не установяват никакво различно третиране на лицата, които са местни за автономната област, спрямо лица, които не са такива, нито съответно между испанците и гражданите на държавите — членки на Европейския съюз, тъй като прилагането им не зависи от това къде се намира седалището на банковата институция, а се прилагат еднакво за всички клонове, които са установени в Андалусия и поради това са задължени за данъка.

Junta de Andalucía счита, че трябва да се отхвърли твърдението, че високият размер на приспадането, предвидено в посочената разпоредба от Закон 11/2010, фактически задължава банковите институции да инвестират в определени проекти от обществена полза, вследствие на което се ограничава свободното движение на капитали. Добавя, че става въпрос за стимул или мярка за насърчаване на реинвестирането на печалбите в самата автономна област, без с това да се създават пречки за други алтернативни инвестиции.

Що се отнася по-специално до приспадането в размер на 200 000 EUR, поддържа, че то е съобразено с изискванията както за наличие на обосновка за различното третиране, така и за пропорционалност на мярката спрямо преследваната цел, като се има предвид, че ДДКИА е въведен не само по данъчни, но и по неданъчни съображения, тъй като крайната му цел не е само получаване на приходи, а основно — насърчаване на инвестициите и на спестяванията в автономната област.

Кратко обосноваване на преюдициалното запитване

- 4 Що се отнася до първия преюдициален въпрос, запитващата юрисдикция, която частично възприема доводите на жалбоподателя, излага съмненията си

относно съвместимостта на ДДКИА с посочените основни свободи и съответно с членове 49, 56 и 63 от ДФЕС, където същите са закрепени, тъй като при анализа на данъка и на неговите съществени аспекти, най-вече на вида на облагането във връзка с размера на приспаданията, и по-специално на общото приспадане от 200 000 EUR за банковите институции със седалище в Автономна област Андалусия, се установява, че това е данък, на практика насочен към облагане на банковите институции, чието седалище е извън посочената област, включително на тези със седалище в други държави — членки на Европейския съюз, като самата разпоредба дори предвижда хипотеза, при която приспаданията надвишават крайния размер на данъка (член 6, параграф 7, точка 4). Отбелязва, че общото приспадане е толкова голямо, че на практика променя естеството на данъка, като го превръща в данък, с който се облагат банковите институции, които не са местни лица. Същото е становището на посочената юрисдикция и що се отнася до особените приспадания, предназначени да благоприятстват инвестициите в самата автономна област, в някои хипотези, предвидени само за един вид институции, спестовни каси или кооперативи, като тя счита, че на практика е налице дискриминация, що се отнася до положението на кредитните институции, в зависимост от това дали имат връзка с интересите на Автономна област Андалусия.

- 5 С втория преюдициален въпрос запитващата юрисдикция моли Съда да посочи какво е естеството на ДДКИА. По-специално моли за разяснения относно това дали той трябва да се окачестви като пряк данък, въпреки че съгласно посочения член 6, параграф 2 от Закон 11/2010 е непряк, и в случай че трябва да бъде окачествен като пряк, дали е съвместим с ДДС, с оглед на предвиденото в член 401 и член 135, параграф 1, буква г) от Директивата за ДДС и на това че с посочения данък се облага държането на депозити, а последните, макар и освободени, подлежат на облагане с ДДС.